

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2026. № 1. ISSN 2307-2105

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.1.72>

УДК 339.9.01

Н. В. Гусаревич,

к. е. н., доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8266-8498>

ІНСТИТУЦІЙНА АРХІТЕКТОНІКА ТА ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ РИНКУ СТАЛОГО ФІНАНСУВАННЯ

N. Husarevych,

PhD in Economics, Associate Professor

INSTITUTIONAL ARCHITECTURE AND TOOLS FOR IMPLEMENTING THE SUSTAINABLE FINANCE MARKET

У статті досліджено теоретико-методологічні засади функціонування ринку сталого фінансування в системі досягнення цілей сталого розвитку. Розкрито сутність та структуру інституційної архітектури, як системи побудови основних норм та принципів сталого фінансування. Проаналізовано ключові підходи до методологічної класифікації фінансових інститутів в системі регулювання ринку, зокрема, до яких відносяться транснаціональні інститути, національні інститути та приватні фінансові інститути.

Особливу увагу приділено вивченню інструментів реалізації сталого фінансування. Обґрунтовано, що до найбільш поширених інструментів

належать інвестиційні проєкти, боргові свопи, фонди, венчурне фінансування, «зелене» кредитування, а також емісія облігацій як корпоративними структурами, так і урядами держав. Серед системи інструментів сталого фінансування виділено найбільш поширені та результативні, до яких варто віднести кліматичні облігації та боргові свопи «debt-for-climate». У ході дослідження проаналізовано механізм їх реалізації та застосування.

Оцінено національну систему реалізації сталого фінансування в контексті поступової євроінтеграції та повоєнної відбудови. Визначено, що станом на тепер, для національної практики, важливим є впровадження кліматично орієнтованих фінансових інструментів у державну фінансову політику. Отримані висновки сприяють удосконаленню теоретико-методологічних підходів до реалізації сталого фінансування на національному рівні та сприятимуть формуванню конкурентоспроможної, кліматично стійкої та соціально орієнтованої економічної системи.

The article explores the theoretical and methodological principles of the functioning of the sustainable finance market in the system of achieving sustainable development goals. The essence and structure of institutional architectonics as a system for building the basic norms and principles of sustainable finance are revealed. Key approaches to the methodological classification of financial institutions in the market regulation system are analyzed, in particular, which include transnational institutions, national institutions and private financial institutions.

Particular attention is paid to the study of instruments for implementing sustainable finance. It is substantiated that the most common instruments include investment projects, debt swaps, funds, venture financing, "green" lending, as well as bond issuance by both corporate structures and governments. Among the system of sustainable finance instruments, the most common and effective are highlighted,

which include climate bonds and debt swaps "debt-for-climate". The study analyzed the mechanism of their implementation and application.

The national system for implementing sustainable financing in the context of gradual European integration and post-war reconstruction has been assessed. It has been determined that, as of now, for national practice, it is important to introduce climate-oriented financial instruments into state financial policy. This approach allows you to simultaneously reduce the state's debt burden, attract long-term investment resources, and direct financial flows to restore energy infrastructure, decarbonize industry, and increase the climate resilience of the economy in conditions of significant economic volatility. The conclusions obtained contribute to the improvement of theoretical and methodological approaches to the implementation of sustainable financing at the national level and will contribute to the formation of a competitive, climate-resilient and socially oriented economic system.

Ключові слова: *Цілі сталого розвитку, ринок сталого фінансування, інституційна архітектура, фінансові інструменти, кліматичні облігації, боргові свопи «debt-for-climate».*

Keywords: *Sustainable Development Goals, sustainable finance market, institutional architecture, financial instruments, climate bonds, debt-for-climate swaps.*

Вступ. Концепція сталого розвитку побудована на реалізації трифакторного механізму, що в своїй реалізації спрямований на досягнення економічного зростання, соціального захисту та збереження навколишнього природного середовища. Синергетичний взаємозв'язок між економічними, екологічними та соціальними факторами формує загальну сталу ESG парадигму. Відповідно, основними напрямками ESG парадигми є посилення індикаторів соціального забезпечення населення задля дотримання достатньо якісного рівня життя населення, у взаємозв'язку із економічній

розвитком та захисту природної екосистеми для задоволення потреб майбутніх поколінь. У цьому контексті важливим є формування достатнього фінансового забезпечення для ефективної реалізації ESG- принципів. У зв'язку з цим виникає потреба у вивченні інституційної архітектури та основних інструментів ринку сталого фінансування як цілісної системи досягнення цілей сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання функціонування ринку сталого фінансування є досить поширеним та досліджуваним у працях науковців. Зокрема, група українських дослідників Науменкова С., Міщенко С. [10] у своїх дослідженнях акцентують увагу на важливості застосуванні принципів сталого фінансування в системі економічного розвитку, що проявляється через механізми debt-for-nature та сприяє не лише захисту біорізноманіття, але й стійкості фінансово-економічної системи. В свою чергу, науковці Шолудько О., Грицина О., Рубай О. [11] розглядають можливості використання зелених фінансових інструментів в Україні через уніфікацію національної нормативно-правової бази сталого фінансування.

Зарубіжний науковець, експерт із сталого фінансування та засновник програми Oxford Sustainable Finance Programme, Бен Калдекотт [3] свої дослідження будує на принципах використання ефективного фінансування кліматичних і екологічних проектів та інтеграції ESG-підходів у фінансові ринки. Науковці М. Гаємі Асла, М. Камеля Сі та Ш. Умера [8] є дослідниками в сфері бібліометричного аналізу сталого фінансування та визначають необхідність дослідження ринкової динаміки, ризиків і взаємозв'язку теорії й практики.

Огляд наукової літератури щодо інституційної архітектури та інструментів сталого фінансування, свідчить про важливість вивчення механізмів ринку сталого фінансування. Перспективним напрямом подальших досліджень є визначення системи реалізації сталого фінансування в Україні в напрямку поступової європейської інтеграції та повоєнної відбудови.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є визначення інституційної архітекtonіки та основних фінансових інструментів реалізації ринку сталого фінансування в системі досягнення цілей сталого розвитку.

Задля досягнення поставленої мети важливим є виконання наступних завдань:

- визначити структуру інституційної архітекtonіки ринку сталого фінансування;
- дослідити основну нормативно-правову базу регулювання ринку сталого фінансування;
- здійснити аналіз основних інструментів реалізації ринку сталого фінансування та виокремити найбільш поширені і застосовані інструменти;
- вивчити національну Політику в частині сталого фінансування;
- обґрунтувати перспективні напрями розвитку національної системи сталого фінансування.

Виконання поставлених завдань дозволить дослідити теоретично-методологічну основу ринку сталого фінансування, а також обґрунтувати перспективні напрями удосконалення національної системи сталого фінансування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринок сталого фінансування є важливим інституційним механізмом фінансової системи країни, що спрямований на формування, розподіл та перерозподіл фінансових ресурсів на основі інтеграції екологічних, соціальних та управлінських (ESG) критеріїв у процеси прийняття інвестиційних рішень. Об'єктивна необхідність функціонування ринку сталого фінансування полягає у досягненні фінансово-економічної резильєнтності через фінансове забезпечення реалізації цілей сталого розвитку. Ринок сталого фінансування має багатовекторну інституційну архітекtonіку, що включає сукупність фінансових інститутів, інструментів і регуляторних механізмів [2]. Така структура спрямована на забезпечення інституційної взаємодії державних і

приватних учасників фінансового ринку на макро- та мікрорівнях, а також цільове використання фінансових ресурсів задля досягнення сталого розвитку.

Методологічна основа формування інституційної архітектури ринку сталого фінансування полягає у постійній взаємодії відповідних фінансових інститутів, нормативно-правових документів та політик, які спрямовані на формування, розподіл і використання фінансових ресурсів для досягнення цілей та принципів сталого розвитку. Відповідна синергія забезпечує поступову інтеграцію ESG-принципів у механізми фінансового посередництва та інвестиційні рішення, що спрямовані на формування довгострокової фінансово-економічної стабільності.

Інституційна архітектура ринку сталого фінансування включає фінансові інститути до яких відносяться:

1. Транснаціональні регуляторні та стандартизаційні інститути – Мережа центральних банків та наглядових органів з питань екологізації фінансової системи (NGFS); Міжнародна організація комісій з цінних паперів (IOSCO); Рада з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB). Основна діяльність зазначених інститутів спрямована на уніфікацію та обґрунтування підходів до реалізації ESG-принципів, управління кліматичними ризиками та посилення результативності використання фінансових ресурсів.

2. Міжнародні інститути – Організація Об'єднаних Націй, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Глобальний екологічний фонд. У своїй діяльності міжнародні інститути спрямовані на формування рамкових умов розвитку ринку сталого фінансування шляхом розробки стратегічних ініціатив, фінансових програм та міжнародних стандартів у сфері сталого розвитку.

3. Національні інституції – уряди та профільні міністерства, центральні банки, фінансові регулятори, агенції з управління природними ресурсами) забезпечують імплементацію міжнародних зобов'язань у

національну фінансову політику, формують регуляторне середовище та створюють стимули для розвитку сталих фінансових інструментів.

4. Громадські та приватні організації – неприбуткові організації та благодійні фонди, приватні корпорації, фінансові установи. Відповідні організації виступають безпосередніми учасниками ринку сталого фінансування, що формують та перерозподіляють фінансові ресурси у проекти спрямовані на досягнення екологічного і соціального ефекту.

5. Регіональні платформи розвитку – Азіатський банк розвитку, Африканський банк розвитку, Європейський інвестиційний банк. Регіональні платформи виконують функцію фінансових посередників, спрямовуючи інвестиційні фінансові ресурси на реалізацію регіональних програм сталого розвитку.

6. Ринкові інфраструктурні елементи – фондові біржі, ESG-рейтингові агентства, верифікаційні та аудиторські органи. Структурні елементи інституційної архітектури ринку сталого фінансування забезпечують функціональну цілісність ринку шляхом стандартизації, оцінювання сталості фінансових інструментів, зниження інформаційної асиметрії та підвищення довіри інвесторів.

Система нормативно-правового забезпечення функціонування ринку сталого фінансування включає сукупність транснаціональних та міжнародних угод та норм, національних законодавчих документів, регуляторних актів і стандартів, спрямованих на раціональне використання та належний контроль фінансових ресурсів у контексті реалізації цілей сталого розвитку.

Генезис розвитку ринку сталого фінансування включає основні нормативно-правові документи, зокрема, Цілі сталого розвитку, затверджені у 2015 році, Монтеррейський консенсус з фінансування розвитку від 2002 року, Паризька кліматична угода від 2015 року, Принципи відповідального інвестування (PRI, UN), Таксономія ЄС сталих видів економічної діяльності (Директива 2020/852), Регламент щодо розкриття інформації про сталий

розвиток у фінансовому секторі (SFDR) [1, 4, 5]. Нормативно-правове забезпечення функціонування ринку сталого фінансування має адаптивних характер та враховує соціально-економічні умови, рівень добробуту населення, стан системи соціального захисту та посилення кліматичних викликів.

Інструменти реалізації ринку сталого фінансування є структурною сукупністю фінансових, регуляторних та інституційних механізмів, що забезпечують формування, розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів у проекти та види економічної діяльності, що мають соціальне та екологічне спрямування. Категоріально інструменти сталого фінансування поділяються на традиційні та інноваційні. До основних традиційних інструментів належать бюджетні, податкові, кредитні та інвестиційні механізми, тоді як інноваційні форми фінансування представлені зеленими та соціальними облігаціями, інвестиційними фондами сталого розвитку.

Фінансовий інструментарій реалізації ринку сталого фінансування характеризується високим рівнем диверсифікації з огляду залучення та використання інвестиційних ресурсів. Водночас визначальну роль у стимулюванні фінансових потоків у напрямках екологічного та соціального розвитку відіграє держава, яка через діяльність органів публічної влади формує сприятливе інституційне середовище та підвищує інвестиційну привабливість відповідних видів економічної діяльності. Найбільш поширеними інструментами ринку сталого фінансування є інвестиційні проекти, боргові свопи, фонди, венчурне фінансування, «зелене» кредитування, а також емісія облігацій як корпоративними структурами, так і державою. Розглянемо окремі види інструментів ринку сталого фінансування більш детально.

Кліматичні облігації є борговими цінними паперами, емісію та поширення на ринок яких здійснюють уряди держав або корпоративні структури, до прикладу, банки та підприємства задля залучення коштів на кліматичні ініціативи. Даний вид облігацій мають на меті досягнення

позитивного впливу на навколишнє або соціальне середовище шляхом раціонального спрямування фінансових ресурсів. За допомогою кліматичних облігацій в урядів країн є можливість структурувати свій борг та узгодити його зі своїми кліматичними цілями. Зокрема, у 2024 році обсяг операцій з кліматичними облігаціями склав 6,9 трлн доларів США, з яких 5,7 трлн доларів США (83%) було визнано такими, що відповідають методологіям кліматичних облігацій. Крім того, у 2024 році було укладено угоди на суму 1,05 трлн доларів США, що стало рекордним роком з 10 331 угодою та зростанням на 31% у річному обчисленні [6].

Таблиця 1. Класифікація кліматичних облігацій

Тип облігації	Сфера застосування	Приклад реалізації
Зелені облігації	Кошти використовуються для кліматичних або екологічних проектів.	Республіка Кабо-Верде випустила зелені облігації у 2021 році для збільшення виробництва відновлюваної енергії, що включає інтеграцію маломасштабних змінних джерел відновлюваної енергії та стійке та ефективне електропостачання для закладів охорони здоров'я.
Стійкі облігації	Надходження використовуються для діяльності, що безпосередньо підтримує стійкість до зміни клімату.	У Таджикистані Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) у 2019 році запустив першу цільову облігацію стійкості, яка фінансує кліматично стійку реабілітацію та модернізацію гідроелектростанції.
Сині облігації	Кошти використовуються для сталого розвитку морських та рибальських проектів.	Республіка Сейшельські Острови випустила першу у світі суверенну блакитну облігацію у 2018 році, що дозволило залучити 15 мільйонів доларів США для підтримки проектів сталого розвитку морського середовища та рибальства.
Соціальні облігації	Надходження використовуються виключно для діяльності, пов'язаної із соціальними проектами, наприклад, охорона здоров'я, зайнятість, гендерна рівність, доступне житло тощо.	Іспанський Кредитний інститут здійснив першу офіційну пропозицію «соціальних облігацій» у січні 2015 року, щоб допомогти фінансувати малі та середні підприємства в економічно відсталих регіонах Іспанії та стимулювати зайнятість.
Облігації пов'язані зі сталим розвитком	Використання на зобов'язання щодо сталого розвитку, наприклад, національні викиди парникових газів.	Уругвай випустив облігації, пов'язані зі стійкістю, на суму 3,96 мільйона доларів США у 2022 році, щоб узгодити свою національну фінансову політику із зобов'язаннями щодо клімату, включаючи національно визначені внески.

Джерело сформовано автором на основі [6]

Отже, кліматичні облігації є важливим інструментом формування капіталу, спрямованого на виконання кліматичних проектів, формування

стійкості до змін клімату, реалізації соціальних проєктів та досягнення принципів сталого розвитку.

Станом на тепер, важливим фінансовим інструментом ринку сталого фінансування є свопи «debt-for-climate». Даний вид фінансових інструментів спрямовані на зменшення загальної частини боргу країн в обмін на зобов'язання інвестувати в кліматичні ініціативи. Загальний механізм полягає у тому, що уряди країн із достатньо високим рівнем боргу, на основі укладених угод, спрямовують фінансові ресурси на проєкти щодо пом'якшення наслідків зміни клімату задля списання показника свого боргу та покращення умов кредитування, до прикладу, процентної ставки.

Варто зазначити, що з практичної точки зору існує два загальні підходи до обміну боргом на кліматичні свопи. Першим видом є двосторонній обмін. Такий вид реалізується через укладання прямої угоди між країною-боржником та кредитором, яким зазвичай є інший уряд. Механізм функціонує наступним чинном, уряд або установа-кредитор погоджується реструктуризувати або скасувати весь або частину боргу країни-боржника. Відповідно до цього, країна-боржник зобов'язується інвестувати в конкретні проєкти, пов'язані з кліматом, на національному рівні [7].

Наступним видом є застосування тристоронньої угоди. У цих випадках неурядова організація може, наприклад, сприяти процесу, за допомогою якого країна викупує свій борг за нижчою ставкою, за умови, що країна-боржник використає отримані заощадження для інвестування в проєкти, пов'язані з кліматом. Наочним прикладом є угода, укладена у 2021 році Організацією охорони природи з урядом Белізу задля реалізації боргового обміну. Організація дозволила уряду Белізу викупити облігації на суму 553 млн. дол. за зниженою ставкою 55 центів за долар. Покупка була профінансована шляхом випуску блакитних облігацій на суму 364 млн. дол. Із загальної економії Беліз витратить 4 мільйони доларів на рік на захист морського середовища та стійкість до зміни клімату. Приклад застосування

тристороннього обміну боргу на кліматичні цілі (debt-for-climate swap) представлено на рисунку 1.

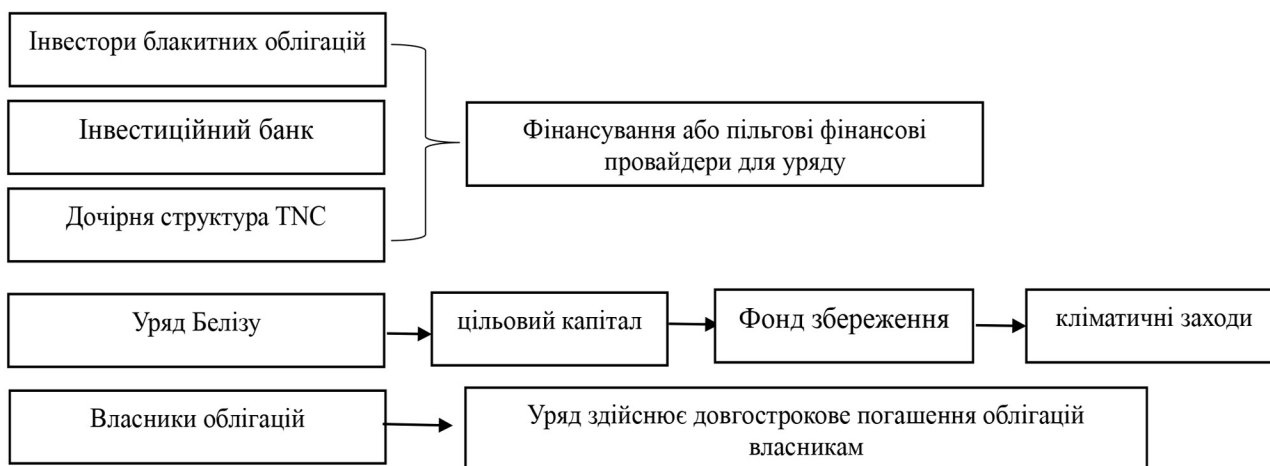

Рисунок 1. Приклад застосування тристороннього обміну боргу на кліматичні цілі (debt-for-climate swap)

Джерело сформовано автором на основі [6]

В результаті варто зазначити, що застосування кліматичних свопів впливає на посилення фінансового простору країн. На відміну від фінансових інструментів ринку сталого фінансування, що надається у формі позик, боргові свопи спрямовані на зниження боргового навантаження країн через інвестиції в ініціативи, пов'язані з екологією та кліматом. Дана практика є позитивною для застосування в частині зниження боргового тягаря країни.

Реалізація принципів сталого розвитку є важливими елементами для модернізації української економічної системи та поступової інтеграції України у внутрішній ринок Європейського Союзу. У цьому контексті, у 2024 році Уряд затвердив Політику з розвитку сталого фінансування [9]. Згідно зазначеного нормативного документа, визначено етапи поступового переходу українських підприємств до стандартів European Sustainability Reporting Standards (ESRS), а також напрямки гармонізації національного законодавства з нормами ЄС.

Основні напрями національної Політики з розвитку сталого фінансування поділені на три етапи:

Етап I – Формування єдиного глосарію понять, уніфікація опитувальників банківських клієнтів про профіль ризиків, систематизація досвіду підготовки ESG політик/стратегій банків. Результатом даного етапу має стати затвердження «Білої книги» з політик ESG.

Етап II – Розробка й затвердження рекомендацій з управління ESG ризиками. Результатом другого етапу буде затвердження загальної Політики ESG для фінансового сектору.

Етап III – Поширення рекомендацій з управління ESG ризиками та розкриття інформації за ними на небанківський фінансовий сектор. Результатом етапу є поступове впровадження Політики в фінансову систему країни [9].

Отже, на основі дослідження варто зазначити, що національна система реалізації сталого фінансування побудована на принципах синергії та поступової інтеграції до політик Європейського союзу за даним напрямом. Відповідно, на сучасному етапі розвитку, для України пріоритетним напрямом розвитку ринку сталого фінансування є інтеграція кліматично орієнтованих фінансових інструментів у механізми післявоєнного відновлення економіки, зокрема через розвиток «зеленого» кредитування, емісію кліматичних і зелених облігацій та застосування боргових інструментів типу debt-for-climate swaps. Такий підхід дозволяє одночасно зменшувати боргове навантаження держави, залучати довгострокові інвестиційні ресурси та спрямовувати фінансові потоки на відновлення енергетичної інфраструктури, декарбонізацію промисловості й підвищення кліматичної стійкості економіки в умовах значної економічної волатильності.

Висновки. Ринок сталого фінансування є важливим інституційним механізмом забезпечення стійкості фінансово-економічної системи та досягнення резильєнтності національної економіки. Ефективне функціонування принципів сталого фінансування побудоване на багаторівневій інституційній архітектоніці, яка поєднує транснаціональні, міжнародні, національні, приватні фінансові інститути та обґрунтовану

нормативно-правову базу, забезпечуючи взаємопов'язану роботу регуляторних підходів і цільове використання фінансових ресурсів для досягнення цілей сталого розвитку.

Механізм функціонування ринку сталого фінансування побудований на структурованій системі фінансових інструментів. Станом на тепер, у структурі фінансового інструментарію вагомими напрямками є застосування кліматичних облігацій та боргових інструментів типу *debt-for-climate swaps*, які спрямовані на залучення інвестиційних ресурсів із механізмами зниження боргового навантаження держав та стимулювання екологічно й соціально орієнтованих проєктів.

В умовах поступової інтеграції України до Європейського Союзу та задля побудови дієвої системи післявоєнного відновлення для національної практики реалізації сталого фінансування пріоритетним є впровадження кліматично орієнтованих фінансових інструментів у державну фінансову політику. Реалізація запровадженої Політики з розвитку сталого фінансування та поступова гармонізація національного законодавства зі стандартами ЄС, що сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості, резильєнтності економіки та забезпечення сталого зростання. Таким чином, розвиток ринку сталого фінансування в Україні має важливе значення для формування конкурентоспроможної, кліматично стійкої та соціально орієнтованої економічної системи.

Література

1. About the EU Taxonomy Compass (2021): *European Commission*. URL: <https://ec.europa.eu/sustainable-financetaxonomy>
2. Berrigan J. (2023). Directorate-General for Financial Stability, Financial Services and Capital Markets Union. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/persons/john-berrigan_en
3. Caldecott B., Clark A., Harnett E., Liu F. (2024). How sustainable finance creates impact: transmission mechanisms to the real economy. *Review of World Economics*. 2024. Vol. 160. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10290-024-00541-9>

4. Communication from the Commission to the European parliament, the Council, the European economic and social committee and the Committee of the regions EU Taxonomy, Corporate Sustainability Reporting, Sustainability Preferences and Fiduciary Duties: Directing finance towards the European Green Deal. 2021 URL: <https://surl.li/umyqhx>
5. European Green Bond Standard. Regulation (EU) 2023/2631 of the European Parliament and of the Council of 22 November 2023 on European Green Bonds and optional disclosures for bonds. Official Journal of the European Union. URL: <https://surl.li/qjtddb>
6. Green bonds in Europe. *European Environment Agency (EEA)*. URL: <https://surl.li/nlrodr>
7. Platform on Sustainable Finance report: Monitoring capital flows to sustainable investments. *European Commission*. URL: <https://surl.lt/pzlmzv>
8. Shahzad U., Mahdi G. A., Rabeh K. (2024). Marco Extreme contributions of conventional investments vis-à-vis Islamic ones to renewables: *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. 2024. Vol. 189. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.rser.2023.113932>
9. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>
10. Науменкова С. В., Міщенко С. В. (2024), Інноваційні інструменти зеленого фінансування для України. *Економічний простір*. № 189. С. 291-299. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/189-51>
11. Шолудько О., Грицина О., Рубай О. (2024) Теоретичні основи застосування інструментів зеленого фінансування. *Аграрна економіка*. Т. 17, № 1. С. 36-46.

References

1. European Commission (2021), “About the EU Taxonomy Compass“, available at: <https://ec.europa.eu/sustainable-financetaxonomy> (Accessed 28 December 2025).
2. Berrigan, J. (2023), “Directorate-General for Financial Stability, Financial Services and Capital Markets“, *European Commission*, vol. 1, pp. 74-91,

available at: https://commission.europa.eu/persons/john-berrigan_en (Accessed 05 January 2026).

3. Caldecott, B. Clark, A. Harnett, E. and Liu, F. (2024), “How sustainable finance creates impact: transmission mechanisms to the real economy”, *Review of World Economics*, Vol. 160, <https://doi.org/10.1007/s10290-024-00541-9>

4. European Commission (2021), “EU Taxonomy, Corporate Sustainability Reporting, Sustainability Preferences and Fiduciary Duties: Directing finance towards the European Green Deal”, available at: <https://surl.li/umyqhx> (Accessed 28 December 2025).

5. European Parliament and the Council of the European Union (2023), Regulation (EU) 2023/2631 “European Green Bonds and optional disclosures for bonds”, available at: <https://surl.li/qjtddb> (Accessed 28 December 2025).

6. European Environment Agency (2025), “Green bonds in Europe”, available at: <https://surl.li/nlrodr> (Accessed 29 December 2025).

7. European Commission (2025), “Platform on Sustainable Finance report: Monitoring capital flows to sustainable investments”, available at: <https://surl.li/pzlmzv> (Accessed 07 January 2026).

8. Shahzad, U. Mahdi, G. and Rabeh, K. (2024), “Marco Extreme contributions of conventional investments vis-à-vis Islamic ones to renewables”. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*. Vol. 189. <https://doi.org/10.1016/j.rser.2023.113932>

9. The official site of the National Bank of Ukraine (2026), available at: <https://bank.gov.ua/> (Accessed 10 January 2026).

10. Naumenkova, S. and Mishchenko, V. (2024), “Innovative green financing instruments for Ukraine”, *Ekonomichnyi prostir*, vol. 189. pp. 291-299. https://doi.org/10.32782/2224_6282/18951

11. Sholudko, O. Hrytsyna, O. and Rubay, O. (2024), “Theoretical foundations of the application of green financing instruments”, *Ahrarna ekonomika*, vol. 17(1), pp. 36-46.

Стаття надійшла до редакції 14.01.2026 р.